

چاند کب نظر آئے گا؟

(محرم ۱۴۲۸ھ تا محرم ۱۴۲۹ھ۔ مطابق جنوری ۲۰۰۷ء تا جنوری ۲۰۰۸ء)

(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)	(۶)	(۷)	(۸)
نام ماہ اور ایام ماہ	اجتماعِ شمس و قمر کی تاریخِ نخل اور وقت	چاند کی عمر بوقتِ غروب آفتاب	غروبِ آفتاب کے کتنے بعد تک چاند افق پر کھڑا رہے گا	رویتِ ہلال کی امکانی تاریخ اور چاند کی عمر	اول چاند کی امکانی انگریزی تاریخ	ناممکن رویت والی شام	نیومون سسٹم میں چاند کی پہلی رات
محرم ۱۴۲۸ھ جمعہ ۷ بجے صبح دن ۲۹	۱۹-۱-۲۰۰۷	۱۱:۰۰	۲۱ منٹ	۲۰-۱-۲۰۰۷ گھنٹے ۳۵	۲۱-۱-۲۰۰۷	۱۹-۱-۲۰۰۷	۱۹-۱-۲۰۰۷
صفر دن ۳۰	۱۲-۲-۲۰۰۷ ہفتہ سواسات بجے شام	ابھی چاند پیدا ہو نہیں ہوا گھنٹہ باقی ہے	ابھی چاند پیدا ہو نہیں ہوا	۱۸-۲-۲۰۰۷ گھنٹے ۲۳	۱۹-۲-۲۰۰۷	۱۷-۲-۲۰۰۷	۱۷-۲-۲۰۰۷
ربیع (۱) دن ۲۹	۱۹-۳-۲۰۰۷ سوموار پونے بجے صبح	پونے تیرہ گھنٹے	۲۹ منٹ	۲۰-۳-۲۰۰۷ گھنٹے ۳۶ منٹ ۵۰	۲۱-۳-۲۰۰۷	۱۹-۳-۲۰۰۷	۱۸-۳-۲۰۰۷
ربیع (۲) دن ۲۹	۱۷-۴-۲۰۰۷ منگل ۲ بج کر ۳۶ منٹ شام	۴ گھنٹے منٹ ۵	۷ منٹ	۱۸-۴-۲۰۰۷ گھنٹے ۲۸ منٹ ۵	۱۹-۴-۲۰۰۷	۱۷-۴-۲۰۰۷	۱۷-۴-۲۰۰۷
جمادی (۱) دن ۳۰	۱۶-۵-۲۰۰۷ بدھ۔ ساڑھے دس بجے رات	ابھی چاند پیدا ہو نہیں ہوا ساڑھے تین گھنٹے باقی ہیں	ابھی چاند پیدا ہو نہیں ہوا	۱۷-۵-۲۰۰۷ ساڑھے بیس گھنٹے	۱۸-۵-۲۰۰۷	۱۶-۵-۲۰۰۷	۱۶-۵-۲۰۰۷
جمادی (۲) دن ۲۹	۱۵-۵-۲۰۰۷ جمعہ سوا پچھ بجے صبح	۱۲ گھنٹے منٹ ۵۱	۳۸ منٹ	۱۶-۶-۲۰۰۷ گھنٹے ۳۶ منٹ ۵۱	۱۷-۶-۲۰۰۷	۱۵-۶-۲۰۰۷	۱۴-۶-۲۰۰۷
رجب دن ۳۰	۱۴-۷-۲۰۰۷ ہفتہ ۵ بج کر ۳ منٹ شام	۲ گھنٹے منٹ ۲۰	۱۱ منٹ	۱۵-۷-۲۰۰۷ گھنٹے ۲۶ منٹ ۲۰	۱۶-۷-۲۰۰۷	۱۴-۷-۲۰۰۷	۱۴-۷-۲۰۰۷
شعبان دن ۳۰	۱۳-۸-۲۰۰۷ سوموار ۴ بجے صبح	۱۵ گھنٹے منٹ ۶	۲۳ منٹ	۱۴-۸-۲۰۰۷ گھنٹے ۳۹ منٹ ۶	۱۵-۸-۲۰۰۷	۱۳-۸-۲۰۰۷	۱۲-۸-۲۰۰۷

۱۱-۹-۲۰۰۷	۱۲-۹-۲۰۰۷	۱۳-۹-۲۰۰۷	۱۳-۹-۲۰۰۷	چاند ۶ منٹ پہلے غروب ہو جائے گا سورج بعد میں	۵ منٹ صرف	۱۱-۹-۲۰۰۷	رمضان البارک دن ۳۰
۱۱-۱۰-۲۰۰۷	۱۲-۱۰-۲۰۰۷	۱۳-۱۰-۲۰۰۷	۱۳-۱۰-۲۰۰۷	چاند افق پر موجود نہیں سورج سے پہلے غروب ہو چکا ہے	۸ گھنٹے ۸ منٹ	۱۱-۱۰-۲۰۰۷	شوال دن ۲۹
۹-۱۱-۲۰۰۷	۱۰-۱۱-۲۰۰۷	۱۲-۱۱-۲۰۰۷	۱۱-۱۱-۲۰۰۷	صرف ۲ منٹ پونے ۲۸ گھنٹے	پونے چودہ گھنٹے	۱۰-۱۱-۲۰۰۷	ذوالقعدہ دن ۳۰
۹-۱۲-۲۰۰۷	۱۰-۱۲-۲۰۰۷	۱۲-۱۲-۲۰۰۷	۱۱-۱۲-۲۰۰۷	ابھی چاند پیدا ہی نہیں ہوا ۴۳ گھنٹے ۴ منٹ	ابھی چاند پیدا ہی نہیں ہوا پانچ گھنٹے بعد پیدا ہوگا	۹-۱۲-۲۰۰۷	ذی الحجہ دن ۲۹
۸-۰۱-۲۰۰۸	۸-۰۱-۲۰۰۸	۱۰-۰۱-۲۰۰۸	۹-۰۱-۲۰۰۸	چاند ۷ منٹ پہلے غروب ہوگا، سورج بعد میں غروب ہوگا	۲۲ گھنٹہ ۲۲ منٹ	۸-۰۱-۲۰۰۸	محرم ۱۲۲۹ھ منگل صبح ۴ بج کر ۳ منٹ شام

مختصر تجزیہ و تبصرہ:

- (۱) جو مہینہ دیکھنا ہے پہلے کالم میں اُس کا نام دیکھیں پانچویں کالم میں بلال نظر آنے کی تاریخ لکھی ہے۔
- (۲) گردوغبار وغیرہ کی صورت میں ممکن ہے اُس تاریخ کی شام بلال نظر نہ آئے لیکن ہماری دی گئی تاریخ سے پہلے بلال نظر نہ آئے گا۔
- (۳) سورج غروب ہونے سے پہلے ہی چاند غروب ہو جائے تو واضح بات ہے کہ چاند نظر نہیں آئے گا کیونکہ سورج کی دھوپ میں وہ نظر نہیں آتا اور غروب آفتاب کے وقت وہ موجود ہی نہیں۔
- (۴) نیومون سسٹم میں بھی سعودی نظام کے مطابق غروب آفتاب سے پہلے نیومون پیدا ہونا اور سورج کا چاند سے پہلے غروب ہونا ضروری ہے مگر عملی طور پر اس کے خلاف یعنی نیومون سحری کے وقت ہو جائے اور سورج کھڑا ہو چاند غروب ہو جائے اس کے باوجود پہلی رات یعنی رویت بلال کا اعلان کر دیا جاتا ہے۔ یہی صورت اس سال رمضان، شوال اور ذی الحجہ کے چاند کی ہے کہ چاند غروب ہو چکا ہے۔ سورج کھڑا ہے اور ذی الحجہ کا چاند تو پیدا ہی آدھی رات کو ہوگا۔ پیدائش سے پانچ چھ گھنٹے پہلے چاند کچھ لیٹا دن کوتا رہے دیکھنے والی بات ہے۔ شاید ایسی گواہی دینے والوں کے پاس کوئی الٹا ساؤنڈ ٹیم کی مشین ہو۔
- (۵) رجب، شعبان اور رمضان تینوں مہینے تیس تیس دن کے ہوں گے۔
- (۶) زمین کی عموری گردش اور سورج کے گرد گردش کے علاوہ چاند کی زمین کے گرد گردش کی وجہ سے ارتفاع قمر یعنی چاند کی بلندی سے فرق پڑتا رہتا ہے۔ اس طرح سورج کے بعد اُس کے غروب کے فرق میں بھی کمی ہوتی رہتی ہے۔ اس سال رجب (۱) جمادی اور ذی الحجہ کا چاند ارتفاع میں زیادہ ہوگا۔ لہذا رمضان کا چاند ایک گھنٹہ، شوال کا چاند سوا گھنٹہ اور ذی الحجہ کا چاند سوا گھنٹہ نظر آتا رہے گا۔